

İLİM

Gönderen Kadir Hatipoglu - Eylül 07 2023 01:00:00

İnsanın duyu vasıtaları ile elde ettiği veya Allah Te'âlâ'nın vahiy yolu ile doğrudan doğruya gönderdiği, içinde zan ihtimali bulunmayan yakını bilgi. İslam terminolojide ilim terimi; "bilgi" kelimesini karşılamak için kullanıldığı gibi, herhangi bir bilgi şubesini ifade için de kullanılır. Meselâ; kelâm ilmi, tefsir ilmi gibi. Keza, ilim ve bilgi terimlerinin bazen marifet kelimesiyle karşılanıldığı da bilinir. Seyyid Şerif Cürcani'ye göre ilim: "Gerçeğe ve vakiya uygun düşünüşen bilgi ve kanaattir" (Cürcani, et-Ta'rifat, Beyrut 1985, s. 160). Cürcani; ilim için şu tarifleri de yapar: İlim; bir şeyi olduğu gibi idrak etmektir. Bilgisizlik bilginin zıddıdır. Bilim, bilinenden gizlilik ve kapalılığın kalkmasıdır. İlim; nefsin, bir şeyin manasına ulaşmasıdır. Düşünüşen ile düşünüşlen arasında hususi bir alakadır" (Cürcani, et- Ta'rifat, s. 160, 167). İlim, kesin olsun veya olmasın kavram (tasavvur) veya hüküm olarak mutlak manasıyla idrak etmektir. İlim; düşünüşme, fehmetme ve hayal etme manalarına da gelir" (Tahanevi, Keşşaf İstilahat'l-Funun, II, 105). İlimler farklı bakış açılarına göre şu tasniflere ayrılabilir: Şer'î ilimler: Peygamber efendimizin getirdiği ilim. Şer'î olmayan ilimler: Maddî, dünyevi ilimler. Ayrıca dinî, aklî ve dünyevî ilimler olarak, veya zahirî, (dünya hayatını tanzim eden) batinî (ebedî hayatı tanzim edici) ilimler olarak da kısımlara ayrılırlar. İslâm akîdine göre insanın ilim elde etmesinin yolları üçtür: 1- Havass-ı selime (sağlam duyu organları). Bunlar göz, kulak, burun, dil ve deri olmak üzere beştir. Bu duyu organları hastalıklardan uzak olduğu takdirde kendileriyle elde edilen bilgiye verilir. 2- Haber-i sadık (doğru haber). Bu ikiye ayrılır: a) Mentevâtir haber: Yalan söylemek üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayacak kadar çok sayıda bir topluluğun vermiş olduğu haberdir. Bunda şüphelenmez. Meselâ; bugün Avustralya kıtasının varlığını gözlerimizle görmesek bile bir çok kişi tarafından haber verildiği için tereddüt kabul ederiz. b) Haber-i Resul: Allah tarafından gönderilen hak peygamberin vermiş olduğu haber ve söylemiş olduğu şeylerdir. 3- Akıl: İslâmî dini akla mümkün; mümkün; nem vermiş, onu ilim elde etme yollarından biri olarak kabul etmiştir. Bir şey akılla düşünmeden hemen bilinirse buna "bedîhî" denir. Düşünüşenerek bilinirse "istidlâlî" denir İslâmî kadar ilme mümkün; nem veren başka bir din yoktur. Kur'an-ı Kerim'de sadece ilim kelimesi yirmi beş defa zikredilir. Bu mümkün; kten gelen diğer kelimelerle birlikte bu sayı sekiz yirmi zellidokuzu bulur. Ayrıca "akıl, fikir, zikr" gibi kelimeler Kur'an-ı Kerim'de çok zikredilir. (Şamil İslam Ans. İlim maddesi) Allah Te'âlâ; Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: ا ِ ق ْ ر َ ا ْ ب ِ ا س ْ م ِ ر َ ب ّ ِ ك َ ا ل ّ َ ذ ى خ َ ل َ ق َ (1) خ َ ل َ ق َ ا ل ْ ا ِ ن ْ س َ ا ن َ م ِ ن ْ ع َ ل َ ق ٍ (2) ا ِ ق ْ ر َ ا ْ و َ ر َ ب ّ ُ ك َ

الْاَكْرَمُ (3)
اَلَّذى
عَلَّمَ
بِالْقَلَمِ (4)
عَلَّمَ
الْاِنْسَانَ
مَالَمْ
يَعْلَمْ (5) "Yaratan Rabbinin adıyla oku. O, insanı pıhtılaştırmış kandan yarattı. Oku, insana bilmediklerini belleten, kalemle (yazmayı) öğreten Rabbin, en büyük kerem sahibidir." (Alâk, 96/1-5) Bu ayetler, Kur'an-ı Kerim'in ilk nazil olan ayetleridir. Peygamberimiz Hira mağarasında iken nazil olmuşlardır. Peygamberimiz, kendisine peygamberlik verilmeden önce Mekke'de bulunan Nur dağındaki Hira mağarasına gider, orada günlerce kalırdı. Buraya giderken azığını da beraberinde götürürü. Azığı bitince eve döner, azık alır ve tekrar mağaraya giderdi. Peygamberimiz bu mağaraya yalnızlıktan hoşlandığı için giderdi. Mağaradaki sessizlik, onun düşünmesine yardımcı olurdu. Peygamberimiz burada hem kendi varlığı hakkında hem de her çeşit değer ölçlerini yitirmiş olan sosyal yönden çok kötü durumda bulunan o günkü toplumun, bu durumdan nasıl kurtulacağı hakkında düşünürü. İşte bir gün Peygamberimiz Hira mağarasında düşününceye daldığı sırada Cebrail (a.s) gelerek kendisine bu ayetleri getirmiş ve peygamber olarak görevlendirilmiş olduğunu müjdelemiştir. (Buhari, Kitabu Bed'ül-Halk, 1; Müslim, İman, 73) Kur'an-ı Kerim'den ilk nazil olan bu mübarek âyetlerdir. Bunlar, Allah'ın biz kullarına ilk rahmeti ve ihsan ettiği ilk nimetidir. Bu âyetler "Oku" ile başlıyor ki, Allah'ın kullarına ilk emri budur. âyet-i Kerîme'de okuma emredilirken neyin okunacağı belirtilmemiştir. Kişinin kendisi, içinde yaşadığı toplum, hatta insanlık için yararlı olacak büt&uumn ilimlerin okunup öğrenilmesi bu emrin kapsamı içindedir. Ayrıca okumaya başlarken, Allah'ın adını anarak O'ndan yardım dileyerek başlanması emrediliyor. Besmele, her işimizin başında bir anahtar görevi görür. "Bismillahirrahmanirrahim" demeden, Allah'ın adını anmadan başlanılan herhangi bir işte başarıya erişilemeyeceğı Peygamberimiz (s.a.s.) tarafından bildirilmiştir. (Feyzu'l-Kadir, 5/13) Okuyup öğrenmek gibi önemli bir işe başlarken Allah'ın adını anarak başlamamız özü olarak emrediliyor. Okur-yazar olmayan bir Peygambere inen ilk âyetlerde okumaktan ve kalemle yazmaktan söz ediliyor; "Rabbin insanoğluna kalemle yazmayı öğretmiştir." deniliyor. Kalem, o gün olduğu gibi bu gün de insan hayatında en etkili öğretim aracıdır. İlim Payelerin En Üstünüdür: Allah Teâlâ âdem (a.s)'ı bu özelliği ile meleklerle tercih ederek, yeryüzünde halife tayin etmiştir. Konu ile ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: وَاِذْقَالَرَبُّكَلِلْمَلئِكَةِاِنّىجَاعِلٌفِىالْاَرْضِخَليفَةًقَالُوااَتَجْعَلُفيهَامَنْ

يُفْسِدُ
فيهَا
وَيَسْفِكُ
الدِّمَاءَ
وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ
لَكَ قَالَ
اِنّى
اَعْلَمُ
مَالَا
تَعْلَمُونَ (30)
30- Bir zamanlar Rabb'in meleklerine: "Ben yeryüzünde bir halife yaratacađım" demiřti.
(Melekler): "Orada bozgunculuk yapacak ve kan dökecek birisini mi yaratacaksın? Oysa biz seni överek tesbih ediyor ve seni takdis ediyoruz" dediler. (Rabb'in): "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.
وَعَلَّمَ
ادَمَ
الْاَسْمَاءَ
كُلَّهَا
ثُمَّ
عَرَضَهُمْ
عَلَى
الْمَلئِكَةِ
فَقَالَ
اَنْبِؤُنى
بِاَسْمَاءِ
هؤُلَاءِ
اِنْ
كُنْتُمْ
صَادِقينَ 31- Ve Âdem'e isimlerin hepsini öğretti, sonra onları meleklerle gösterip: "Haydi davanızda sadıksanız bana şunları isimleriyle haber verin." dedi.
قَالُوا
سُبْحَانَكَ
لَاعِلْمَ
لَنَا اِلَّا
مَاعَلَّمْتَ
نَا اِنَّكَ
اَنْتَ
الْعَليمُ
الْحَكيمُ (32) 32- Dediler ki:
"Yücesin sen (ya Rab!). Bizim, senin bize öđrettiđinden başka bir bilgimiz yoktur.
şüphesiz sen bilensin, hakîmsin". قَالَ
يَاادَمُ
اَنْبِئْهُمْ
18;

بِاَسْمَائِهِمْ فَلَمَّااَنْبَاَهُمْ

بِاَسْمَائِهِمْ قَالَ

اَلَمْ

اَقُلْ

لَكُمْ اِنّى

اَعْلَمُ

غَيْبَ

السَّموَاتِ

وَالْاَرْضِ

وَاَعْلَمُ

مَاتُبْدُونَ

وَمَاكُنْتُمْ

تَكْتُمُونَ (33)

33- (Allah): "Ey Âdem, bunlara onları isimleriyle haber ver." dedi. Bu emir üzerine Âdem onlara isimleriyle onları haber verince, (Allah): "Ben size, ben göklerin ve yerin gaybılarını bilirim, sizin açıkladığınızı da, içinizde gizlediğinizi de bilirim" dememiş miydim?" dedi. (Bakara, 2/30-33) Görülüyor ki, Allah Teâlâ Hz. Âdem'i halife olarak yaratmış ve durumu melekleri ile istişare eder gibi onlara bildirmiştir.

 Bilgi Bir Üstünük Sebebidir: Çünkü Kur'an-ı Kerim'de:

وَمَنْ

يُؤْتَ

الْحِكْمَةَ

فَقَدْ

اُوتِىَ

خَيْرًا

كَثيرًا "Kime hikmet verilmiş ise ona çok hayır verilmiş demektir" (Bakara, 2/269) buyurulmuştur. Âyetteki hikmet, yararlı olan bilgi demektir. İnsanlığa yararlı olan bilgi, ona sahip olan için elbette bir üstünük vesilesidir. Allah Teâlâ bilenlerle bilmeyenlerin aynı kefeye konmasının doğru olmayacağını bildirmiş ve: قُلْ

هَلْ

يَسْتَوِى

الَّذينَ

يَعْلَمُونَ

وَالَّذينَ

لَايَعْلَمُونَ اِنَّمَا

يَتَذَكَّرُ

اُولُوا

الْاَلْبَابِ

16; "(Ey Muhammed) De ki: hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür." (Zümer, 39/9) Peygamberimiz Her

Vesile ile ilmin Üstünlüğüne Dikkat Çekmiştir. Bir defasında Ebû Zer (r.a.)'a hitaben şöyle buyurmuştur: عَنْأبِيذَرٍّ؛قَالَ: قَالَلِي رَسُولُاللّهِ: يَاأبَا ذَرٍّ!لَاَنْتَغْدُوفَتَعَلَّمَآيَةً مِنْكِتَابِاللّهِ،خَيْرٌ لَكَمِنْ أَنْتُصَلِّيَمِائَةَرَكْعَةٍ.وَلَاَنْتَغْدُوفَتَعَلَّمَبَاباً مِنَالْعِلْمِ،عُمِلَ بِهِأَوْ لَمْيُعْمَلْ،خَيْرٌ مِنْأَنْتُصَلِّىَأَلْفَرَكْعَةٍ. (219) (6047)- Ebu Zerr (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s), bana dediler ki: "Ey Ebu Zerr! Senin evden çıkıp Allah'ın kitabından bir ayet öğrenmen, senin için yüz rek'at namaz kılmandan daha hayırlıdır. Keza gidip ilimden bir bab (mevzu) öğrenmen -ki bu işle amel edilsin veya edilmesin- senin için bin rek'at namaz kılmandan daha hayırlıdır." (İbn Mâce, Mukaddime, 16) İlim Öğrenen Allah Yolundadır: Kesir İbn Kays (r.a.) anlatıyor: Ben Dımışk (Şam) Camii'nde Ebû'd-Derdâ'nın yanında oturuyordum. Bir adam geldi ve: -Ey Ebû'd-Derdâ, Peygamberimizden rivayet ettiğini duyduğum bir hadis-i şerif için Medine-i Münevver'e'den geldim, dedi. Ebû'd-Derdâ, geliş amacının bu olup olmadığını öğrenmek için ona: -Şam'a bir ticaret için gelmedin mi? diye sordu. Adam: -Hayır, öyle bir iş için gelmiş değilim, dedi. Ebû'd-Derdâ: -Hadis öğrenmekten başka bir iş için de mi gelmedin? diye sordu. Adam: -Hayır, (rivayet ettiğini duyduğum hadisi senden dinlemekten başka iş için gelmedim, dedi). Bunun üzerine Ebû'd-Derdâ:سَمِعْتُرَسُولَاللَّهِ (صعم)يَقُولُ ‏"‏

مَنْ سَلَكَ
طَرِيقًا
يَطْلُبُ
فِيهِ
عِلْمًا
سَلَكَ
اللَّهُ بِهِ
طَرِيقًا
مِنْ طُرُقِ
الْجَنَّةِ
وَإِنَّ
الْمَلاَئِكَةَ لَتَضَعُ
أَجْنِحَتَهَا رِضًا
لِطَالِبِ
الْعِلْمِ
وَإِنَّ
الْعَالِمَ
لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ
فِي
السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي
الأَرْضِ
وَالْحِيتَانُ فِي جَوْفِ
الْمَاءِ
وَإِنَّ
فَضْلَ
الْعَالِمِ
عَلَى
الْعَابِدِ
كَفَضْلِ
الْقَمَرِ
لَيْلَةَ
الْبَدْرِ
عَلَى
سَائِرِ
الْكَوَاكِبِ وَإِنَّ
الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ
الأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ
الأَنْبِيَاءَ لَمْ
يُوَرِّثُوا

دِينَارًا
وَلاَ
دِرْهَمًا
وَرَّثُوا
الْعِلْمَ
فَمَنْ
أَخَذَهُ
أَخَذَ
بِحَظٍّ
وَافِرٍ ‏"‏ ‏.‏
Ebu'd-Derda (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s)'ın şöyle dediğini işittim: "Kim bir ilim
öğrenmek için bir yola sülûk ederse Allah onu cennete giden yollardan
birine dahil etmiş demektir. Melekler, ilim talibinden memnun olarak kanatlarını (üzerlerine)
koyarlar. Semâvat ve yerde olanlar ve hatta denizdeki balıklar âlim için istiğfar
ederler. Âlimin âbid üzerindeki üstünüğü dolunaylı gecede
kamerin diğer yıldızlara üstünüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin
vârisleridir. Peygamberler, ne dinar ne dirhem miras bırakırlar, ama ilim miras bırakırlar. Kim
de ilim elde ederse, bol bir nasib elde etmiştir." [Ebu Dâvud, İlm 1, (3641); Tirmizî, İlm
19, (2683); İbnu Mâce, Mukaddime 17, (223).] Hadis-i şeriften şu hususlar
öğrenilmektedir: a) İlim öğrenmek için harcanan çaba, Allah yolunda
harcanmış bir çabadır ve insanı cennete götürür. Daha açık bir
ifade ile ilim yolu cennet yoludur ve ne güzel bir yoldur. Bu yola giren kimseye melekler
yardımcı olur. Yalnız melekler değil, yerde ve göktekiler bu öğrenciye dua eder,
Allah'ın onu bağışlamasını dilerler. b) Çoğru zaman tartışılan bir soruya da cevap
verilmektedir. Soru şu: "İnsan ilimle mi meşgul olmalı, yoksa nafil ibadete mi ağırlık vermeli?
Bunlardan hangisi ilim mi nafil ibadet mi Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olur? İşte tartışılan bu
soruya şu cevap verilmektedir: Alim, ile âbid arasında ay ile yıldızlar arasındaki fark vardır.
Çünkü bilgin bilgisi ile çevresini aydınlatır ve içinde yaşadığı
topluma hatta bütün insanlara ışık tutar, yol gösterir. Abid ise her ne kadar
yaptığı nafil ibadetler övmeye değer ise de başkalarına bir yararı olmaz. İbadeti
ancak kendisine yarar sağlar. İlimi tercih eden ise öyle değil, o öğrendiği bilgi ile hem
kendisine hem de çevresine yararlı olur. Bakınız Peygamberimiz ne buyuruyor:
وعن سهل بن سعد
)رع(قال: قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ:
وَاللّهِ
لَاَنْ
يُهْدَى
بِهُدَاكَ
رَجُلٌ
وَاحِدٌ
خَيْرٌ لَكَ
مِنْ حُمْرِ
النَّعَمِ. (4119)- Sehl İbnu
Sa'd (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Vallahi, senin hidayetle bir tek kişiye hidayet
verilmesi, senin için kıymetli develerden müteşekkil sürülerden
daha hayırlıdır." [Ebu Dâvud, İlm 10, (3661); Buhârî, Ashabu'n-Nebi 9;

Muslim, Fedilu'l-Ashb 34, (2046).] c) Alimlerin, peygamberlerin varisleri olduğu da müjdelenmektedir. Şüphesiz öyledir. Ccedil;nk; peygamberler ilimden başka miras olarak bir şey bırakmamışlardır. Alimler de ilim öğrenme yolunu seçtiler; mekle peygamberlerin varisleri olmak gibi bir şerefi kazanmış oluyorlar. Peygamberimizin arkadaşlarından Ebucirc; Hureyre (r.a.), hemen hemen peygamberimizden hiçcedil; ayrılmayan bir sahabi idi. O, peygamberimizle bulunduğu srece, ilim öğrenir, peygamberimizin sçilerine dikkat ederek onları ezberledi. Bu sahabi, bir gnbsp; Medine'de sokağa ccedil;kti. Halk sokakta dolaşıyordu. Onlara çöyle seslendi: -Peygamberimizin mirası bçil;çöyle;yor, siz ise burada vakit geççedil;iriyorsunuz, gidip o mirastan payınızı alsanız ya? deyince, halk: -Nerede bçil;çöyle;yor? diye sorarlar. Ebucirc; Hureyre (r.a.): -Mescidde bçil;çöyle;yor, diye cevap verir. Halk koşarak mescide gider, sonra geri dçnerler. Ebucirc; Hureyre (r.a.) onların geri geldiklerini gçrnce, sorar: -Ne oldu? Onlar cevap verir: -Biz mescide gittik, ama sizin çöylediğiniz gibi orada taksim edilen herhangi bir şey gçrmedik, derler. Ebucirc; Hureyre tekrar sorar: - Siz mescidde hiçcedil; kimse gçrmediniz mi? Der. Onlar: - Evet, bazı kimseler gçrdçk, bir kısmı namaz kılıyor, bir kısmı Kur'an okuyor, bir kısmı da helçil ve haram gibi konuları tartışıyor, derler. Bunun çzerine Ebucirc; Hureyre (r.a.): -Yazıklar olsun size, işte o, peygamberin mirasıdır, der. (Mecmeu'z-Zevçilç ve Menbeu'l-Fevçilç, c.1, s.123-124) Evet, ççil; alim yaşadığı srece ccedil;evresini aydınlatarak, bu tavrı ile Allah'ın rızasını kazanacağı gibi, yetiştirdiği ççrenciler ve bıraktığı yazılı eserlerle ççlden sonra da amel defterinin kapanmamasını sağlar. Ebucirc; Hçreyre (r.a.) Peygamberimizin çöyle buyurduğunu nakletmiştir: عَنْأَبِيهُرَيْرَةَ،قَالَقَالَرَسُولُاللَّهِصعمَِنَّمِمَّايَلْحَقُالْمُؤْمِنَمِنْعَمَلِهِوَحَسَنَاتِهِبَعْدَمَوْتِهِعِلْمًاعَلَّمَهُوَنَشَرَهُوَوَلَدًاصَالِحًاتَرَكَهُوَمُصْحَفًاوَرَّثَهُأَوْمَسْجِدًابَنَاهُأَوْ

بَيْتًا
لاِبْنِ
السَّبِيلِ
بَنَاهُ أَوْ
نَهْرًا
أَجْرَاهُ
أَوْ
صَدَقَةً
أَخْرَجَهَا
مِنْ مَالِهِ
فِي
صِحَّتِهِ
وَحَيَاتِهِ
يَلْحَقُهُ
مِنْ بَعْدِ
مَو.ْتِهِ ‏"‏ ‏.‏
"Mü'min, ö!ümünden sonra hayatta iken öğrettiği ve yayınladığı
ilimden, geride bıraktığı iyi evlattan, miras olarak bıraktığı mashaftan, yaptırdığı mescidden,
yolcular için inşa ettiği misafir evinden, akıttığı sudan, sağlıklı iken malından çıkardığı
sadakadan kendisine sevap ulaşır." (İbn Mâce, Mukaddime, 20, (249)) İnsan
kazançileri arasında en çok övülmeye değer olanı ilim olduğu için,
Allah Teâ!â alimlerin derecelerini yükseleteceğini bildirmiş ve:
يَا اَيُّهَا
الَّذينَ
امَنُوا
اِذَا قيلَ
لَكُمْ
تَفَسَّحُوا
فِى
الْ.مَجَالِسِ
فَافْسَحُوا
يَفْسَحِ
الل.ّهُ
لَكُمْ
وَاِذَا قيلَ
انْشُزُوا
فَانْشُزُوا
يَرْفَعِ
الل.ّهُ
الَّذينَ
امَنُوا
مِنْكُمْ
وَالَّذينَ
اُو.تُوا
الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ
وَاللّهُ
بِمَا

06;#1614; #1573;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575;
#1583;#1614;#1585;#1614;#1580;#1614;#1577;#1614;
#1575;#1604;#1606;#1617;#1615;#1576;#1615;#1608;#1617;#1614;#1577;#16
16; (#1585;#1608;#1575;#1607;
#1575;#1604;#1591;#1576;#1585;#1575;#1606;#1610; #1601;#1610;
#1575;#1604;#1571;#1608;#1587;#1591;) "İlim tahsil ederken eceli gelip ölen
kimse, kendisi ile peygamberler arasında ancak bir derece, peygamberlik derecesi olduğu halde
Allah'a kavuşur." (Mecmeu'z-Zevâîd ve Menbeu'l-Fevâîd, c.1, s.123) İlim
sahiplerinin diğer insanlara göre derecelerinin bu kadar üstün olmasının sebebi
nedir? Denecek olursa, bu sorunun cevabını da Kur'an-ı Kerim'den öğrenelim.
#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1610;#1614;#1582;#1618;#1588;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1605;#1616;#1606;#1618;
#1593;#1616;#1576;#1614;#1575;#1583;#1616;#1607;#1616;
#1575;#1604;#1618;#1593;#1615;#1604;#1614;#1605;#1572;#1615;#1575;
"Kulları içerisinde ancak alimler (gereğince) Allah'tan korkar." (Fatır, 35/28)
Çünkü alimler Allah Teâlâ'yı daha iyi tanır ve O'nun peygamberleri
aracılığı ile insanlara gönderdiği mesajları daha iyi kavrar. Nitekim Kur'an’da:
#1608;#1614;#1578;#1616;#1604;#1618;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1618;#1575;#1614;#1605;#1618;#1579;#1614;#1575;#1604;#16
15; #1606;#1614;#1590;#1618;#1585;#1616;#1576;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1604;#1616;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1587;#1616;
#1608;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1610;#1614;#1593;#1618;#1602;#1616;#1604;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1575;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575;#1575;#1604;#1618;#1593;#1614;#15
75;#1604;#1616;#1605;#1615;#1608;#1606;#1614; "İşte biz, bu temsilleri insanlar
için getiriyoruz, fakat onları ancak bilgi sahibi olanlar düşünüp anlayabilir."
(Ankebût, 29/43) buyurulmuştur. Peygamberimiz iki şeyin gıpta edilmeye değer
olduğunu bildiriyor. #1602;#1614;#1575;#1604;#1614;
#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;
#1589;#1614;#1604;#1617;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;
#1608;#1614;#1587;#1614;#1604;#1617;#1614;#1605;#1614;
#1604;#1614;#1575; #1581;#1614;#1587;#1614;#1583;#1614;
#1573;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575; #1601;#1616;#1610;
#1575;#1579;#1618;#1606;#1614;#1578;#1614;#1610;#1618;#1606;#1616;
#1585;#1614;#1580;#1615;#1604;#1612;
#1570;#1578;#1614;#1575;#1607;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1605;#1614;#1575;#1604;#1611;#1575;
#1601;#1614;#1587;#1615;#1604;#1617;#1616;#1591;#1614;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;
#1607;#1614;#1604;#1614;#1603;#1614;#1578;#1616;#1607;#1616;
#1601;#1616;#1610; #1575;#1604;#1618;#1581;#1614;#1602;#1617;#1616;
#1608;#1614;#1570;#1582;#1614;#1585;#1615;
#1570;#1578;#1614;#1575;#1607;#1615;

اللَّهُ
حِكْمَةً
فَهُوَ
يَقْضِي
بِهَا
وَيُعَلِّمُهَا Bunlardan biri, Allah'ın kendisine mal verip de, o malı Allah yolunda harcamaya muvaffak kıldığı kimse. Diğeri de kendisine hikmet (ilim) verip de, o ilim gereğince hükmetmesini ve başkasına da o ilmi öğretmesini nasip ettiği kimse.
(Buhârî, İlim, 15) Demek ki, insan, öğrendiği ilmin gereğini yapacak ve onu başkalarına da öğretecek, böyle yapan kimseye gıpta edilir. Öğrendiği ilim ile amel etmeyen ve onu başkalarına da öğretmeyen kimseyi Peygamberimiz (s.a.s.) düz ve kaypak bir toprağa benzetiyor. Üzerine yağan yağmuru emmediği ve üstünde de tutmadığı için, ne kendisi yağan yağmurdan yararlanıyor ne de başkalarına yararlı oluyor. Okuma yazma, bilgi edinme, edindiği bilgiden yararlanma ve başkalarını da yararlandırma hakkında hadis kitaplarında pek çok rivayetler vardır. Bilgi insana hem dünyada ve hem de ahirette faydalıdır. Bilgisiz Yapılan İbadet Bile Makbul Değildir: Bunun için Peygamberimiz (s.a.s.): قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
طَلَبُ
الْعِلْمِ
فَرِيضَةٌ
عَلَى كُلِّ
مُسْلِمٍ "İlim öğrenmek her müslümana farzdır." (İbn Mâce, Mukaddime, 17, 220) buyurmuştur.
Çünkü yeterli dinî bilgimiz olmazsa ibadetlerimizi kusursuz yapamayız. Bu da ahiretteki derecemizi etkiler. Yeterli ve sağlıklı dini bilgimizin olmaması, hem ibadetlerimizi eksiksiz yapmamamıza hem de bazı kimselerin şahsi çıkları için bizi kullanmalarına sebep olur. Zaman zaman bunun önekleri basına yansımakta ve bunları izlemekten rahatsız olmaktayız. Halbuki Peygamberimiz tedavi olmamızı tavsiye ediyor. Bunun için hastalandığımızda doktora baş vurmamız, hastaneye gidip muayene ve tedavi olmamız gerekiyor. Biz bunu yapmaz da bazı kimselere gidip muska yazdıracak olursak, işte bunlara imkan ve zemin hazırlamış oluruz. Kıyamet Günü Allah Teâlâ İlim Sahiplerine İltifat Buyuracaktır: Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Allah kıyamet günü kulları diriltir. Sonra alimleri ayırır ve onlara şöyle hitap eder: Ey alimler topluluğu, ben ilmi, size azap etmek için vermedim, sizi bağışladım, cennete giriniz.' "
(Mecmeu'z-Zevâicirc;d ve Menbeu'l-Fevâicirc;d, c.1, s.126)
Görüyor ki, dinimiz okumaya ve bilgi sahibi olmaya büyük önem vermiştir. Bilindiği üzere, İslâm'da ilk savaş, Bedir savaşıdır. Bu savaşı müslümanlar kazanmıştır. Bu savaşta esirler de alınmıştır. Peygamberimiz arkadaşlarına danıştıktan sonra, esirlerin fidye karşılığında serbest bırakılmalarını emretmiştir. Ancak fidye verecek durumda olmayanlardan her birinin on müslüman çocuğa okuma- yazma öğretmeleri halinde onların da serbest kalacağını bildirmiştir. (İslâm

Tarihi, Asrı Saadet, İstanbul, 1921, c. 1, s. 346) Zeyd b. Sabit (r.a), bu şekilde okuma-yazma öğrenenlerdendir. Bu olay, Peygamberimizin okuma-yazmaya ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Peygamberimizin şu sözü de bunu teyid etmektedir:

عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ
قَالَ قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
الْكَلِمَةُ
الْحِكْمَةُ
ضَالَّةُ
الْمُؤْمِنِ
فَحَيْثُ
وَجَدَهَا
فَهُوَ
أَحَقُّ
بِهَا "Hikmet ve ilim mü'minin yitik malıdır, onu nerede bulursa alır." (Tirmizî, İlim, 19) Peygamberimizin bizzat uygulaması ve bu hadisi , ilim öğrenmek için yer, zaman, yaş ve cinsiyetin önemli olmadığını göstermektedir. Bugünkü teknolojinin, ilmin ürünü olduğunda şüphe yoktur. Dinimizin ilim tahsil etmeye neden bu kadar önem verdiği daha iyi anlaşılmaktadır. Müslümanlar, ilmin her çeşit ürününden yararlanırken ilimle meşgul olmamaları düşünülebilir mi? Kur'an-ı Kerim, düşmanlarımıza karşı gücümüzün yettiği kadar kuvvet hazırlamamızı emrediyor. Teknik ilerledikçe kuvvet de değişiyor. Kur'an-ı Kerim indiği zaman savaşlarda etkili olan, kılıç, ok gibi silahlardı. Ama Kur'an bunları hazırlayın demiyor, kuvvet hazırlayın diyor. Kuvvetin ne olduğu Peygamberimize sorulduğunda, O: "Kuvvet atmadır" buyurmuş ve bunu üccedil; defa tekrarlamıştır. O halde bulunduğumuz asırda en etkili silah hangisi ise onu hazırlamamızın gerektiği bildiriliyor. Bu da ancak bilgi ile mümkündür. Atalarımız dini ilimlere olduğu kadar müsbet ilimlere de önem vermişlerdir. Çünkü Kur'an sadece dini ilimleri değil, diğer ilimleri de tavsiye etmiştir. Kur'an-ı Kerim, yer ve gökler ve bunlardaki yaratılış inceliklerinden söz ediyor ve bu konularda düşünmemizi istiyor. Bu konularda düşünmek, ancak diğer ilimlere âşina olmakla mümkündür. Dinimiz ve dünyamız için gerekli olan bilgileri öğrenmeli, bu konuda çocuklarımızı yetiştirmeliyiz. Atalarımız öyle yapmışlardı. Sadece dinî ilimlerde değil, diğer ilimlerde de zamanlarına göre ileri gitmiş; müsbet ilimlerin temellerini atmışlardı. Bizler de onlar gibi dinimizin emir ve tavsiyelerine kulak vererek, yavrularımızın iyi yetişmelerine özen göstermeli bir takım zararlı akımlarla ilgilenmelerine imkan vermemeliyiz. Onlara mal bırakmak yerine, malımızı, onların bilgi sahibi olmaları için harcamalıyız. Bakınız Hz.Ali ne güzel söylüyor: "İlim maldan hayırlıdır. Çünkü malı sen koruyacaksın, halbuki ilim seni korur. İlim hâkim, mal mahkumdur. Mal harcamakla azalır, ilim harcamakla çoğalır." (İhyau Ulûmi'd-Dîn, İstanbul, 1312, c. 1, s.7.) Peygamberimiz (s.a.v) buyuruyor ki: عن أبي بكرة

قال سمعت
النبي (صعم)م
يَقُولُ
أَغْدِ
عَالِمًا
أَوْ
مُتَعَلِّمًا
أَوْ
مُسْتَمِعًا
أَوْ
مُحِبًّا
وَلا تَكُنْ
الخْاَمِسَةَ
فَتَهْلِكُ "Ya
öğreten, ya öğrenen, ya dinleyen, ya da ilmi seven ol. Fakat beşincisi olma (yani
bunların dışında kalma) helâk olursun." (Mecmeu'z-Zevâîd ve
Menbeu'l-Fevâid,م c. 1, s. 122.) Efendimiz (s.a.v) İlim İçin Toplananları
Müjdeliyor: وعن أبى
هريرة (رع). أنَّ
رسولَ اللّهم
قالَ: مَا
اجْتَمَعَ
قَوْمٌ في
بيْتٍ مِنْ
بُيُوتِ
اللّهِ تعالى
يَتْلُونَ
كِتَابَ
اللّهِ
وَيَتَدَارَسُونَهُ
إلاَّ
نَزَلَتْ
عَلَيْهِمُ
السَّكِينَةُ،
وَغَشِيَتْهُمُ
الرَّحْمَةُ،
وَحَفّتْهُمُ
الْمَلاَئِكَةُ،
وَذَكَرَهُمُ
اللّهُ
فِيمَنْ

